

11.11.2014

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

LAUSUNTO KOSKIEN LUONNOSTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAEIKSI LUKIOLAIN, AMMATILLISESTA PERUSKOULUTUKSESTA ANNETUN LAIN, AMMATILLISESTA AIKUISKOULUTUKSESTA ANNETUN LAIN SEKÄ VAPAASTA SIVISTYSTYÖSTÄ ANNETUN LAIN 4§ MUUTTAMISESTA

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt kuntien kannanottoa koskien hallituksen luonnosta esitykseksi eduskunnalle koulutuksen järjestäjätverkkoa koskevaan lakiuudistukseen.

Yleiskommentit

Utajärven kunnalla on lukiokoulutuksen järjestämislupa. **Lukio ja perusopetus toimivat tiiviissä yhteistyössä: Yhteiset opettajat, yhteiset opetustilat ja yhteinen hallinto.**

Lakiesitystä perustellaan hallinnon keventämisellä. Tosiasiassa **taustalla ovat valtioneuvoston opetus- ja kulttuuriministeriölle asettamat säästötavoitteet, joita ei hallinnon keventämisellä saavuteta.** Joka kolmas lukio tai ammatillinen oppilaitos joudutaan lakkauttamaan, jotta opetusministeriölle asetettu säästötavoite saavutettaisiin.

Ylläpitoluvan ja koulutuksen järjestämisluvan saamisen kriteerinä mainitaan lakiluonnoksessa myös, että järjestäjän tulee olla suuri kunta tai muu suurempaa väestöpohjaa edustava alueellinen toimija. Kriteereissä mainitaan niin ikään, että järjestämislupia myönnettäessä arvioidaan koulutuksen järjestäjän ammatillisen osaamisen laatua, verkostoja, käytössä olevia toimintaympäristöjä ja työelämäsuhteita.

Utajärven kunnan lausunto

1. Lakiesityksessä esitetyt kriteerit merkitsevät oppilaitosverkoston laajaa karsimista pelkästään säästösyistä.

Kriteerien perusteella voidaan todeta, että perinteiset koulutuksen järjestäjät, eli yksittäiset kunnat ovat menettämässä uudistuksen myötä oikeudet koulutuksen järjestämiseen, koska **kriteeristöön on luotu sellaisia mittareita mitä hyvin toimivakaan kunta ei voi täyttää.**

On pelättävissä, että **pienet ja keskisuuret yksiköt tullaan lakkauttamaan ja koulutustoimintaa keskitetään suurempiin yksiköihin.** Koulutuspaikan saavutettavuuden kannalta tämä uudistus tuo paineita myös joukkoliikennejärjestelyiden laajamittaisempaan uudistamiseen. **Lisäkustannuksia valtiolle aiheutuu** koulumatkatukien ja muiden opiskelu- ja asumistukien kasvusta.

Myös **koulutuksellinen tasa-arvo vaarantuu** varsinkin Pohjois- ja Itä-Suomessa, joissa on pitkät etäisyydet kaupunkikeskuksiin

2. Opetus- ja kulttuuriministeriön esittämä aikataulu on liian tiukka näin suurille ratkaisuille.

Oppilaitosten ylläpitävät saivat 13.6.2013 Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedotteella ensimmäisen kerran tarkat suunnitelmat ja aikataulun tietoonsa toisen asteen rakennemuutoksen läpiviemisestä.

Ministeriö ja valtioneuvosto patistavat mm. kuntia lukioiden ylläpitäjinä alueellisiin neuvotteluihin lukion ylläpitäjäverkoston luomiseksi ennen uuden lukioluvan hakemiseksi. Hakuaika on elokuun 2015 loppuun saakka. **Annettu aikataulu on ehdottomasti liian tiukka, jotta ehdittäisiin suunnitella ajatuksen kanssa uusi ylläpitäjäverkko** ja tehdä myös poliittiset päätökset yhteistyöverkostosta eri ylläpitäjien toimesta.

Säästöjen saavuttamiseksi edetään liian kiireellä aikataululla ja tämä vaarantaa muutoksen lopputuloksen.

3. Pienissä kunnissa opetuksen taso vaarantuu

Utajärven kunta näkee ongelmallisena sen, että **peruskoulun ja lukiokoulutuksen välinen laajasti toiminut yhteistyö on vaarassa katketa** tämän uudistuksen perusteella. Pienissä kunnissa tämä on todellinen huolenaihe, sillä lukioiden lakkauttaminen paikkakunnilta saattaa **heikentää voimakkaasti myös perusopetuksen laatua**, kun päteville aineenopettajille ei enää riitä opetusvelvollisuustunteja pelkästään perusopetuksesta. Uudistuksen myötä kunta menettää mahdollisuutensa huolehtia nuorten kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista.

Hallituksen ja opetusministeriön vakuutukset koulutuksen tason säilyttämisestä eivät päde.

4. Pienessä lukiossa on laadukas ja yksilöllinen opetus

Opetusministeriön edustajien monissa infotilaisuuksissa esiintuoma epäily siitä, että pienet lukiot eivät kykene tarjoamaan tasokasta opetusta, jossa on myös valinnanvaraa, ei päde.

Pieni lukio ei pysty tarjoamaan samaa kielivalikoimaa kuin suuri lukio, mutta **vastapuolena on yksilöllinen opetus ja opinto-ohjaus**, joita isoimmissa yksiköissä ei voida tarjota.

Lisäksi mitkään vertailut eivät tue sitä, että opetuksen taso olisi pienissä lukioissa heikkoa. Opiskelijoiden lähtötaso sen sijaan on heterogeenisempi kuin monissa kaupunkilukioissa.

5. Kunnan elinvoimaisuuden heikkeneminen

Toisen asteen koulutuksen siirtyminen pois pienemmistä kunnista aiheuttaa myös merkittävää kunnan elinvoimaisuuden heikkenemistä.

II-asteen koulutuksen järjestämislupauudistus ja rinnalla kulkeva rahoituslakiuudistus hyödyttävät suuria kuntia sekä kaupunkialueita.

6. Toisen asteen uudistusten valmistelussa on parasta ottaa aikalisä.

Eduskunnan istuntokauden päättymisen hämmöttää jo, mutta se ei ole syy hosua ja tehdä koko kansakunnan kannalta vahingollisia ratkaisuja, jotka vielä pakottaisivat suuren osan nuoria muuttamaan kotoaan asuntoloihin tai asutuskeskuksiin.

UTAJÄRVEN KUNNANHALLITUS

Kyösti Juujärvi
kunnanjohtaja

